

Мария Деянова
ул. „Отец Паисий“ 44
2000 Самоков, България

**ЗА РАЗВИТИЕТО НА ОТНОШЕНИЯТА МЕЖДУ
ИНФИНИТИВА И КОНСТРУКЦИЯТА *ДА* + ПРЕЗЕНС,
ОТРАЗЕНО В ПАИСИЕВАТА „ИСТОРИЯ
СЛАВЕНОБОЛГАРСКАЯ“**

(Резюме)

Установяват се в езика на Паисий Хилендарски отражения от някои тенденции, характеризиращи процеса на изместването на архаичния инфинитив от частицата *-да* плюс презенс в историята на българския език. Изследва се относителната честота на инфинитива и *да*-конструкцията при управляващите глаголи, означаващи модалност, фази на инфинитивното действие, движение и подобни. Изместването на инфинитива е протичало в известна зависимост от синтактичната му позиция: по-бавно в рамките на съответен предикат, отколкото в позиция на обект или обстоятелствено пояснение. Най-голяма е устойчивостта на инфинитива в съчетание с глаголи от корен *мог-*, с *почети* и *хотяти*. Въпреки по-високата си обща честота в текста, той не притежава приоритет във функционално отношение. Това показва, че сумарни статистически данни, непридружени от граматичен анализ, не са достатъчни да разкрият структурната основа на Паисиевия език. Анализът потвърждава новобългарския ѝ характер.

Ключови думи: инфинитив, *да*-конструкция, честота, синтактична позиция, изместване на инфинитива, новобългарски.

✉ Мария Деянова
balgarskiezik@mail.bg